

Briselē, 2024. gada 12. jūnijā
(OR. en)

10805/24

**Starpiestāžu lieta:
2023/0463(COD)**

AG 119
JAI 965
FREMP 289
DISINFO 89
HYBRID 96
MI 581
DATAPROTECT 236
AUDIO 70
CONSOM 213
TELECOM 206
CODEC 1453

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Padome
lepr. dok. Nr.:	16889/23 +ADD1, 10266/24
Temats:	Priekšlikums direktīvai par interešu pārstāvības pārredzamību trešo valstu vārdā – politikas debates

I. IEVADS

1. Komisija 2023. gada 12. decembrī pieņēma “Demokrātijas aizsardzības” paketi. Tajā ietilpst turpmāk uzskaitītie dokumenti.
 - i. Komisijas paziņojums par demokrātijas aizsardzību ¹.
 - ii. Priekšlikums jaunai direktīvai par interešu pārstāvības pārredzamību trešo valstu vārdā ² (turpmāk “ierosinātā direktīva”).
 - iii. Priekšlikums regulai, ar ko groza Regulas (ES) 1024/2012 un (ES) 2018/1724 ³ un kas pievienota ierosinātajai direktīvai.

¹ 16935/23 + ADD 1.

² 16889/23 + ADD 1 + ADD 2.

- iv. Ietekmes novērtējums ⁴, kas pievienots ii) un iii) punktā minētajiem tiesību aktu priekšlikumiem.
 - v. Komisijas ieteikums par iekļaujošiem un noturīgiem vēlēšanu procesiem Savienībā un par Eiropas Parlamenta vēlēšanu eiropeiskās būtības un efektīvas norises uzlabošanu ⁵.
 - vi. Komisijas ieteikums par pilsoņu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanas un efektīvas līdzdalības veicināšanu valsts politikas veidošanas procesos ⁶.
2. Eiropas Parlamentā atbildīgā komiteja ir Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteja (IMCO). Ieceltais referents ir Pablo ARIAS ECHEVERRIA (PPE, Spānija). Darbs Eiropas Parlamentā joprojām notiek.
3. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja savu atzinumu ⁷ pieņēma 2024. gada 24. aprīlī.
4. Pastāvīgo pārstāvju komiteja (II) 2024. gada 8. februārī vienojās par fakultatīvu apspriešanos ⁸ ar Reģionu komiteju. Reģionu komiteja savu atzinumu ⁹ pieņēma 2024. gada 17. aprīlī.

³ 17076/23.

⁴ 16889/23 + ADD 3 + ADD 4; 17076/23 ADD 1 + ADD 2.

⁵ 7434/24.

⁶ 7433/24.

⁷ 9738/24.

⁸ 6003/24.

⁹ 10327/24.

II. DARBS PADOMĒ

5. Vispārējo lietu darba grupas (GAG) 2024. gada 9. janvāra sanāksmē Komisija iepazīstināja ar paketes galvenajiem elementiem, tostarp ierosināto direktīvu un tai pievienoto ietekmes novērtējumu, un ar abiem Komisijas ieteikumiem – *GAG* 11. janvāra sanāksmē.
6. Ministri, pamatojoties uz prezidentvalsts neoficiālu dokumentu ¹⁰, Vispārējo lietu padomes (*GAC*) 29. janvāra sanāksmē rīkoja politikas debates par “Demokrātijas aizsardzības” paketi, tostarp par ierosināto direktīvu.
7. Pamatojoties uz minēto, *GAG* pabeidza ierosinātās direktīvas pirmo izskatīšanu, tostarp viedokļu apmaiņu par ierosinātās direktīvas praktiskajiem aspektiem un ES Pārredzamības reģistru. Dažas delegācijas arī apmainījās ar informāciju par saviem esošajiem un gaidāmajiem valstu reģistriem / tiesību aktiem.
8. Ņemot vērā diskusijas, kuras notika *GAG* līmenī, un neformālās apspriedes, prezidentvalsts apzināja šādus galvenos politiskos jautājumus, kas tika nodoti Pastāvīgo pārstāvju komitejai (COREPER), lai tā varētu sniegt norādes par turpmāko darbu:
 - i. darbības joma un mērķi;
 - ii. saskaņošanas līmenis; un
 - iii. reģistri.
9. Padomes Juridiskais dienests 2024. gada 25. aprīlī sniedza rakstisku atzinumu ¹¹ par priekšlikuma juridisko pamatu.

¹⁰ 5428/24.

¹¹ 9328/24.

III. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

10. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2024. gada 29. maija sanāksmē apsprieda 8. punktā minētos galvenos politiskos jautājumus, pamatojoties uz piezīmi ¹², kurā apzinātas tās galvenās jomas, kam vajadzīgas norādes saistībā ar turpmāko darbu, kā arī risināmie jautājumi.
11. Pamatojoties uz minēto, prezidentvalsts izdarīja šādus secinājumus par turpmāku darbību, lai virzītu uz priekšu darbu pie trim galvenajiem politiskajiem jautājumiem, kas apzināti 8. punktā:
12. Par darbības jomu un mērķiem:
 - i. LESD 114. pants ir piemērots juridiskais pamats ierosinātajai direktīvai.
 - ii. Tādēļ saikne ar saimnieciskām darbībām ir jāsauglabā, un ierosinātā direktīva būtu jāpiemēro interešu pārstāvības darbībām, kuras aptver interešu pārstāvības pakalpojumus, un interešu pārstāvības darbībām, “*kuras ir saistītas ar vai aizstāj saimnieciska rakstura darbības un tādējādi ir līdzvērtīgas interešu pārstāvības pakalpojumam*” (ierosinātās direktīvas 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts).
 - iii. Ierosinātajai direktīvai būtu jāattiecas uz subjektiem, kuri veic interešu pārstāvības darbības trešo valstu vārdā.
 - iv. Definīcijām ir jābūt skaidrām un balstītām uz objektīviem kritērijiem. “Interesu pārstāvības darbību” definīcijai ir jābūt saistītai ar tiešu saziņu (gan mutisku, gan rakstisku) ar valsts amatpersonām vai iestādēm.

¹² 10226/24.

13. Par saskaņošanas līmeni:

- i. Ierosinātajā direktīvā ir jāievieš papildu elastība dažādos noteikumos, lai ņemtu vērā konkrētus valstu apstākļus un pieejas, kā arī vajadzības gadījumā atļautu īstenot stingrākus valsts pasākumus, tostarp saistībā ar noteikumiem par kompetentajām un uzraudzības iestādēm, kā arī sankcijām.
- ii. Tiek atzīts, ka dažiem noteikumiem var būt nepieciešams pienācīgs saskaņošanas līmenis, lai nodrošinātu ierosinātās direktīvas efektīvu un netraucētu īstenošanu. Šādai saskaņošanai būtu jāaptver arī daži valsts reģistru elementi, piemēram, sniegtā informācija un pārrobežu sadarbība.

14. Par reģistriem:

- i. Reģistri būtu jāuztur valsts līmenī, tiem, iespējams, vajadzētu būt balstītiem uz kopīgu arhitektūru, un tie, izmantojot portālu, būtu jāsaista ES līmenī.
- ii. Lai gan šai funkcijai ir nepieciešams zināms saskaņošanas līmenis, dalībvalstīm joprojām vajadzētu būt iespējai vākt papildu informāciju, ja tās to uzskata par nepieciešamu.

15. Turklāt prezidentvalsts atzīmēja, ka visām delegācijām nepārprotamas bažas joprojām rada risks, kas saistīts ar ārvalstu iejaukšanos mūsu demokrātiskajos procesos. Lai arī visas delegācijas ir vienisprātis, ka šī ierosinātā direktīva var palīdzēt novērst šo risku, ir paustas bažas arī par pilsoniskās sabiedrības stigmatizācijas riskiem un par ierosinātās direktīvas iespējamo ietekmi uz dažām pamatbrīvībām, jo īpaši vārda un biedrošanās brīvību.

IV. SECINĀJUMI

16. Ņemot vērā minēto, ministri tiek aicināti Vispārējo lietu padomes 25. jūnija sanāksmē rīkot politikas debates, pamatojoties uz šīs piezīmes pielikumā pievienoto prezidentvalsts diskusiju dokumentu un pievērsties tajā uzdotajiem jautājumiem.
-

Priekšlikums direktīvai par interešu pārstāvības pārredzamību trešo valstu vārdā

Vispārējo lietu padomes sanāksme 2024. gada 25. jūnijā

Prezidentvalsts sagatavots diskusiju dokuments

Vispārīga informācija

Visām dalībvalstīm arvien lielākas bažas rada risks, kas saistīts ar ārvalstu iejaukšanos publiskās politikas veidošanas procesos. Pēdējos gados ES ir izstrādājusi plašu instrumentu klāstu, lai reaģētu uz ārvalstu iejaukšanos un to novērstu. Šo centienu ietvaros tagad ir svarīgi izstrādāt tādu Eiropas pieeju attiecībā uz interešu pārstāvību trešo valstu vārdā, kura atbilst ES vērtībām.

Ierosinātās direktīvas galvenais mērķis ir veicināt iekšējā tirgus pienācīgu darbību attiecībā uz interešu pārstāvības darbībām, kas tiek veiktas trešo valstu vārdā, pilnībā ievērojot pamattiesības un demokrātijas principus, vērtības un brīvības. Tajā to ierosināts darīt, ieviešot pārredzamības un pārskatatbildības prasības, kas piemērojamas subjektiem, kuri tikai veic interešu pārstāvības darbības trešo valstu vārdā. Citiem vārdiem sakot, šīs prasības nepiemēro subjektiem, kas saņem finansiālu atbalstu no trešām valstīm nolūkos, kuri nav saistīti ar interešu pārstāvības darbībām.

Turklāt ierosinātā direktīva ir vērsta uz pārredzamību, un ar to nav paredzēts negatīvi apzīmēt konkrētu subjektu darbības (stigmatizācija), nedz arī ierobežot pilsoniskās sabiedrības telpu un vārda un biedrošanās brīvību. Turklāt tā neizliedz neviena veida darbību, nedz arī prasa pārredzamību attiecībā uz ārvalstu finansējumu, kas nav saistīts ar interešu pārstāvības darbībām.

Tomēr, neraugoties uz iepriekš minētajiem aizsardzības pasākumiem, kas iekļauti ierosinātajā direktīvā, joprojām pastāv bažas par iespējamiem neparedzētiem subjektu, tostarp pilsoniskās sabiedrības organizāciju (PSO), stigmatizācijas riskiem un iespējamiem vārda un biedrošanās brīvības ierobežojumiem, kuri varētu izrietēt no tās īstenošanas.

Tādējādi, lai gan pārredzamība un pārskatatbildība ir leģitīmi mērķi saistībā ar reaģēšanu uz bažām par demokrātiju mūsdienu ģeopolitiskajā vidē, visiem līdzekļiem šo mērķu sasniegšanai ir jābūt gan efektīviem, gan labvēlīgiem pilsoniskās sabiedrības telpas veicināšanai.

Jautājumi ministriem

Runājot par ierosinātās direktīvas galvenajām jomām, saistībā ar kurām ir vajadzīgas papildu norādes, šķiet, ka secinājumus par turpmāku darbību ir iespējams izdarīt attiecībā uz darbības jomu un mērķiem, saskaņošanas līmeni un reģistriem.

Vienlaikus ir būtiski, lai ES pasākumi būtu samērīgi un nodrošinātu pareizo līdzsvaru starp pārredzamības / pārskatatbildības prasībām, no vienas puses, un vārda un biedrošanās brīvības aizsardzību, no otras puses. Ir jāievieš arī pietiekami aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu šo brīvību aizsardzību, kā arī novērstu tādu subjektu stigmatizāciju, kuri ietilpst to darbības jomā.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto un piezīmes III daļā izklāstītos secinājumus par turpmāko darbību, ministri tiek aicināti atbildēt uz šādiem jautājumiem:

- 1. Vai piekrītat, ka piezīmes 12.–14. punktā izklāstītie secinājumi par turpmāku darbību ir labs pamats tam, lai darbu pie ierosinātās direktīvas turpinātu tehniskā līmenī?*
- 2. Vai uzskatāt, ka ierosinātajā direktīvā paredzētie aizsardzības pasākumi pret stigmatizāciju un pasākumi brīvību aizsardzībai ir pietiekami? Ja nē, kādi papildu aizsardzības pasākumi, jūsuprāt, būtu jāiekļauj? Vai saskatāt citus veidus, ar kuriem varētu veicināt pilsoniskās sabiedrības telpu un kuri papildina ierosināto instrumentu?*